

UPPSALA
UNIVERSITET

Professor Daniel Stattin
Uppsala universitet
Juridiska fakulteten
Box 512
751 20 Uppsala

Tel. 018-471 10 01
Mob. 070-517 93 50
Fax 018-15 27 41

daniel.stattin@jur.uu.se
www.jur.uu.se

REMISSVAR

2019-11-06

Kollegiet för svensk bolagsstyrning

per e-post info@bolagsstyrning.se

Förändringar i svensk kod för bolagsstyrning

Kollegiet för svensk bolagsstyrning har lämnat en öppen remiss avseende förslag till förändringar i Svensk kod för bolagsstyrning ("koden"). Ämneskollegiet i associations- och kapitalmarknadsrätt vid juridiska fakulteten, Uppsala universitet, vill anföra det följande med anledning av den öppna remissen.

Remissen innehåller vissa förslag till ändringar i kodens ingress och i kodreglerna. Ämneskollegiet tillstyrker förslagen till revidering i kodreglerna.

I ingressen till koden förekommer uttalandet:

"Enligt aktiebolagslagen är, om inte annat anges i bolagsordningen, bolagets syfte att generera vinst till fördelning mellan aktieägarna. För att vara långsiktigt framgångsrikt behöver bolaget bedriva sin verksamhet i samklang med samhällets värderingar."

I motiven till kodförslaget anges om den citerade skrivningen:

"Förslag för att hantera diskussionen om i vems eller vilket intresse bolagets verksamhet ska bedrivas i – ett vinst/aktieägarintresse eller med ett stakeholderperspektiv – där Kollegiet fortsatt står bakom vinstintresset. Mot bakgrund av diskussionen om hur hållbarhetsfrågor ska hanteras av bolaget och hur de passar in i en aktieägarorienterad modell, görs ett förtydligande i den andra meningen."

Först kan konstateras att ingresstexten är en prima facie korrekt återgivning av regeln i 3 kap. 3 § aktiebolagslagen ("ABL") om bolagets syfte. Emellertid är det olyckligt att den aktiebolagsrättsliga regeln kopplas samman med vinst- eller aktieägarintressena (i själva verket är vinstmaximeringsteori och aktieägar teori

inte samma sak och vinstmaximeringsteori står inte i en direkt motsatsställning till intressentteori/stakeholder-teori).

Förarbetena till aktiebolagslagen lämnar upplysning om hur vinstsyftesregeln som numera återfinns i 3 kap. 3 § ABL skall tolkas. Relevanta förarbeten torde här vara förarbetena till 1944 års aktiebolagslag, inte Aktiebolagskommitténs betänkanden, och närmast SOU 1941:9 s. 298 ff.

Av förarbetena till 3 kap. 3 § ABL framgår närmast att regeln skall uppfattas som

- (a) en skyddsregel vars ändamål är att skydda aktieägarnas ekonomiska intressen i aktiebolaget – inte som en handlingsnorm för bolagsstyrelsens förvaltning,
- (b) åtgärder till förmån för anställdas arbetsmiljö eller sociala miljö är undantagna från skyddsregelns tillämpningsområde, samt
- (c) ett aktiebolag kan ge relativt betydande gåvor till allmännyttigt eller jämförbart ändamål (se numera 17 kap. 5 § ABL och jfr NJA 1914 s. 309 och NJA 1962 s. 182).

Härtill gäller att skyddsregeln i 3 kap. 3 § endast blir tillämplig vid uppenbara överträdelser av vinstsyftet, vilket medför att en bolagsstyrelse i sin förvaltning inte behöver kunna motivera ett beslut med en avkastningskalkyl e.dyl., utan kan nöja sig med att den på ett aktsamt sätt konstaterar att skyddsregeln inte träds förnär.

Det finns risk för att vinstsyftesregeln i 3 kap. 3 § ABL missförstås om den kopplas till neoklassiska ekonomiska teorier om vinstmaximering. I affärspressen (se Dagens Industri 2018-10-02—03) uttrycker olika näringslivsföreträdare att aktiebolagslagen lägger hinder i vägen för hållbarhetsmålsättningar i företagsverksamheten, vilket får förstås som ett sådant missförstånd av 3 kap. 3 § ABL. Det finns en risk att den citerade ingresstexten i allmänhet och dess motiv i synnerhet bidrar till sådana missförstånd av 3 kap. 3 § ABL.

I första hand borde texten kompletteras så att en mer nyanserad bild av tolkningen av 3 kap. 3 § ABL förmedlas. Det finns internationella exempel på hur så kunde ske, även om särarten i den svenska aktiebolagslagen och då främst 3 kap. 3 § ABL också måste beaktas. Härvid skulle den diskussion som förts i Europa och internationellt om sociala och etiska överväganden och hållbarhetsöverväganden kunna vara upplysande.

I andra hand borde texten om vinstsyftet tas bort ur ingressen dels eftersom den kan uppfattas som ett understödande av sådana missförstånd om tolkningen av 3 kap. 3 § ABL som inte har stöd i rättskällorna, dels eftersom den ändå följer direkt av lagrummet.

Daniel Stattin
Professor i civilrätt, ssk. associationsrätt